

БЮЛЕТИН

НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ
НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ НА ИНВАЛИДИ

NATIONAL FEDERATION OF
EMPLOYERS OF DISABLED PEOPLE

София 1000, бул. "Дондуков" № 11; тел.: 02 986 53 09; тел./факс: 02 986 53 00;
e-mail: nfri@abv.bg; <http://www.nfri.bg/>

Година XII, брой 5, м.май 2019 г.

В ТОВА ИЗДАНИЕ

1. Новини – стр.1 – стр.2
2. Проекти и програми – стр.3 – стр.13

<http://buletin.nfri.bg/>

НОВИНИ

Обучителни сесии по проект INNOVENTER по работен пакет Схема за обучение по социално предприемачество за съвместна работа на партньорите от проведените обучения

На 9 и 10 май 2019 г. делегация, представляваща екипа на НФРИ по проект INNOVENTER взе участие в двудневните обучителни сесии за съвместно обучение и сътрудничество за

обучение в Университета на Никозия, Кипър.

По време на сесиите всички партньори по проекта от регион Балкани-Средиземно море представиха своя опит от проведените обучения по Социално предприемачество до момента в различни аспекти и за различните участници в тях.

Държавни институции на Кипър представиха политиката по отношение на социалните предприятия и социалното предприемачество.

Елеонора Негулова, експерт от НФРИ представи възможностите за заетост в социалните предприятия.

НФРИ продължава да работи за успешното изпълнение на проекта.

Представяне на INNOVENTER на Иновационния форум „Innovation in action“ в София

На 22 май т.г. в Съюз по автоматика и информатика „Джон Атанасов“, в София се проведе Иновационен форум „Innovation in action“ в рамките на изпълнение на проект: „Повишаване на иновационния капацитет на малките и средните предприятия (МСП) „SMEINNOBOOST“, финансиран по програмата „Балкани – Средиземно море 2014-2020“.

НФРИ участва в изложбената част със свой щанд за представяне на INNOVENTER пред различни заинтересовани страни участници във форума. Представители на държавни и местни органи, малки и средни предприятия, неправителствени организации, академични среди и медии бяха запознати с разработената учебна програма за Социално предприемачество и поканени да се включат в пилотното обучение.

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

Изготвяне на индивидуална оценка на човек с увреждане

С влизането в сила на новите закони за хора с увреждания от тази година в социалните мрежи се появило множество коментари относно изготвянето на новия модел оценка за определяне на потребностите от подкрепа на хората с увреждания, а именно индивидуалната оценка. Споделят се притеснения и страхове, че с нея ще се стигне до ощетяване и отнемане на права на хората с увреждания. Оказва се, че голяма част от хората с увреждания не познават нормативната база в тази област. Наистина ли са основателни страховете им ще се разбере, едва когато изготвянето на индивидуалната оценка бъде приложено в практиката. Резултатите от тази дейност ще ни дадат възможност обективно да преценим какво трябва да се промени или отмени в действащата нормативна уредба. Затова е необходимо да сме запознати в най-общи линии и с най-важното в нея. С индивидуалната оценка, която се основава на био-психо-социалния модел на Световната здравна организация и сега за първи път се въвежда и у нас, ще се определят всички онези потребности на човека, чието обезпечаване с конкретни услуги и мерки ще му даде възможност да се развива и да промени живота си.

Много трудно е човек с увреждане, който години наред е бил в изолация, без никаква перспектива за по-добро бъдеще, изведнъж да приеме мисълта, че има неразкрити възможности, че може и така – в това свое състояние, да бъде полезен на близките си и на обществото, да заживее по друг начин, да има мечти. Но това постепенно трябва да се случи с хората с увреждания. Труден и дълъг процес е и промяната на обществените нагласи към хората с увреждания. Малко са работодателите, които с разбиране и вяра приемат хората с увреждания. Едва в последните години медиите обръщат поглед към тях, но доста често отразяват събития с участието им повърхностно, без да проучват задълбочено проблемите и да съдействат за решаването им. Появиха се мнения да се премахне индивидуалната оценка. Не считам, че това е верния път. Този модел постепенно ще се наложи в цял свят. У нас сериозният проблем е, че прибързано, без необходимата подготовка на кадри, а и на самите хора с увреждания, под натиска на майки на деца с увреждания, тя беше въведена. Важно е да се разбере, че целта на тази оценка не е само да се определи размерът и видът на регламентирана със закон финансова подкрепа, а преди всичко да се определят потребностите на човека с увреждане и мерките за подкрепа, за да му се даде шанс за приобщаване и социално включване. Затова ключов момент при изготвянето на индивидуалната оценка е недопускането на субективизъм и некомпетентност от страна на служителите, определени за извършването ѝ.

Материята за индивидуалната оценка се съдържа в четири нормативни документа: Закон за хората с увреждания, Закон за личната помощ, Правилник за прилагане на Закона за хората с увреждания и Методика за извършване на индивидуална оценка на

потребностите от подкрепа за хората с увреждания. В законите са регламентирани права на хората с увреждания, а в поднормативните актове – правилата за тяхното прилагане. Ето по-важното в тях.

Закон за хората с увреждания

В Глава Пета е регламентирано правото на хората с увреждания на комплексна индивидуална оценка на потребностите им, която изследва функционалните затруднения, свързани със здравословното им състояние и наличието на бариери при изпълнение на ежедневните и други дейности, както и вида на подкрепата. Оценката се изготвя по искане на лицето с увреждане или негов родител, настойник, попечител по настоящ адрес. Изготвя се от специализиран отдел в дирекциите "Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане. Там се подават следните документи:

1. заявление-декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане;
2. формуляр за самооценка на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане;
3. 3. медицински документи или експертно решение на Териториално-експертната лекарска комисия (ТЕЛК) или Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК).

Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя въз основа на информация за:

1. самооценката на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях;
2. увреждането/здравословното състояние;
3. вида на затруднения във функционирането на човека с увреждане;
4. степента на затруднения във функционирането на човека с увреждане;
5. степента на включване в социалната среда на човека с увреждане;
6. мобилността на човека с увреждане в социалната му среда и затруднения извън дома;
7. други обстоятелства.

Индивидуалната оценка на потребностите, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон, се изготвя по Методика за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя в срок до края на месеца, следващ месеца на подаване на документите и включва три компонента:

1. информация за човека с увреждане;
2. констатации за наличните функционални дефицити на човека с увреждане въз основа на събраната информация;
3. заключения, свързани с конкретни подкрепящи мерки.

Заключенията в индивидуалната оценка на потребностите се основават на самооценката на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях и констатираните обстоятелства за наличните функционални затруднения и бариери при изпълнението на ежедневните и други дейности, съобразно представените документи.

В заключенията се определят видовете подкрепа и потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа.

Финансова подкрепа

Хората с увреждания имат право на финансова подкрепа, съгласно индивидуалната оценка на потребностите им за осигуряване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия; финансова подкрепа за покупка на лично моторно превозно средство; финансова подкрепа за приспособяване на жилище; финансова подкрепа за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги; финансова подкрепа за наем на общинско жилище и месечна финансова подкрепа. Също така имат право да ползват социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа.

Въз основа на заключенията в индивидуалната оценка на потребностите директорът на дирекция "Социално подпомагане" или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за отпускане на месечна финансова подкрепа и/или за отпускане на целеви помощи. Въз основа на заключенията в индивидуалната оценка на потребностите директорът на дирекция "Социално подпомагане" или оправомощено от него длъжностно лице издава направления за предоставяне на лична помощ с определен брой часове, социални услуги или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

Заповедите и направленията се съобщават писмено на лицето, подало заявление-декларация, в 7-дневен срок от издаването ѝ заедно с индивидуалната оценка на потребностите и трябва да са добре мотивирани. Те могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Заключенията и направленията, определени в индивидуалната оценка, са задължителни за всички органи и организации, отговорни за реализиране на правата на хората с увреждания.

Индивидуалната оценка на потребностите се издава за срока, посочен в експертното решение за определяне процента на трайно намалената работоспособност или вида и

степената на увреждане. Лицата с определени вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто, установени след навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване, както и лицата с намалена работоспособност, навършили възраст за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване в срока на решението на ТЕЛК (НЕЛК), ползват правата по закона пожизнено, независимо от определения в експертното решение срок. Срокът на действие на индивидуалната оценка на потребностите е 5 години от датата на издаването ѝ. Нова индивидуална оценка на потребностите може да бъде изготвена преди изтичането на срока на издадената оценка при издаване на ново експертно решение от ТЕЛК (НЕЛК) преди изтичането на срока на действащото експертно решение, както и при промяна в потребностите на човека с увреждане и заявеното от него желание.

Заключенията в индивидуалната оценка на потребностите се основават на самооценката на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях и констатираните обстоятелства за наличните функционални затруднения и бариери при изпълнението на ежедневните и други дейности съобразно представените документи.

Закон за личната помощ

В Глава четвърта „Включване в механизма лична помощ“ е регламентирано, че Личната помощ се предоставя въз основа на изготвена индивидуална оценка на потребностите и издадено направление по реда на Глава трета от Закона за хората с увреждания. Броят на часовете за лична помощ се определя в направлението, изготвено по Закона за хората с увреждания въз основа на четири степени, както следва:

1. първа степен на умерена зависимост/затруднения – при нужда от помощ за реализиране на различни дейности в ежедневния живот от няколко пъти на месец или необходимост от ограничена подкрепа за персонална автономност;
2. втора степен на тежка зависимост/затруднения – при нужда от помощ за реализиране на различни дейности в ежедневния живот до два пъти на ден или необходимост от ограничена подкрепа за персонална автономност;
3. трета степен на много тежка зависимост/затруднения – при нужда от помощ за реализиране на различни дейности в ежедневния живот не повече от четири пъти на ден или необходимост от ограничена подкрепа за персонална автономност;
4. четвърта степен на тотална зависимост/затруднения – при нужда от помощ и постоянна подкрепа от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот повече от четири пъти на ден, поради пълната загуба на физическа, умствена, интелектуална или сетивна автономност.

Важно е да се знае, че лице с увреждане, което кандидатства по този закон, за да му бъде предоставена лична помощ, задължително трябва да има извършена индивидуална оценка с направление. Подава се заявление – декларация по образец за предоставяне на

лична помощ. В заявлението лицето декларира, че не получава друга подкрепа за задоволяване на същите потребности и посочва асистент. Към заявлението се прилага направлението с определения брой часове.

Когато е необходимо да се определи нов брой часове за лична помощ, се извършва нова индивидуална оценка на потребностите от лична помощ.

Правилник за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ),

в сила от 01. 04. 2019 г.

В Глава Пета „Индивидуална оценка на потребностите“ са разписани редът и начинът за изготвяне на индивидуалната оценка. Определени са задълженията на специализирания отдел, който събира, обработва, систематизира, съхранява и използва информация в сферата на функционалната си компетентност по закон в интегрираната информационна система. В нея се създава електронно досие на човека с увреждане, заявил изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа. Директорът на дирекция "Социално подпомагане" или оправомощено от него длъжностно лице възлага постъпилите документи на служител от специализирания отдел, който да води конкретния случай. Той обработва цялата налична информация за човека с увреждане и при необходимост изисква допълнителни данни за удостоверяване на всички обстоятелства за изготвяне на индивидуалната оценка на потребностите. При необходимост извършва посещение в дома на човека с увреждане.

При извършване на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания за предоставяне на механизма „лична помощ“ служителят, водещ случая, задължително осъществява личен контакт с човека с увреждане и извършва посещение в дома му за установяване на реалните затруднения и потребности, провежда с него интервю.

Индивидуалната оценка на потребностите, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа, се извършва по начин, регламентиран в Методиката за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания.

Заседания на специализирания отдел се свикват най-малко веднъж на месец, в зависимост от постъпилите за периода заявления, от началника на отдела или от длъжностно лице, изпълняващо функциите на началник на отдела. По негово предложение за участие в заседанията могат да бъдат поканени и други специалисти или експерти. Всеки човек с увреждане има право да присъства на заседание, на което се изготвя индивидуална оценка на потребностите му.

Специализираният отдел има следните задължения:

- води протокол за всяко заседание;

- уведомява човека с увреждане или лицето не по-късно от 3 работни дни преди датата на провеждане на заседанието, на което ще се разглежда подаденото от него заявление.

Протоколът се подписва от началника на отдела и от служителите, участвали на заседанието.

Протоколите от заседанията, както и индивидуалните оценки на потребностите се съхраняват за срок 10 години в дирекция "Социално подпомагане".

Методика за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, в сила от 01.04. 2019 г.

С този документ се урежда начинът за изготвянето на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон. Методиката се основава на био-психо-социалния модел при съобразяване на Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето на Световната здравна организация (МКФУЗ). Тя разглежда увреждането като обобщено следствие от нарушение във функционирането на човека с увреждане, което е събирателно понятие, обхващащо всички функции и структури на организма, дейности и възможности за социално приобщаване. Чрез модела се съобразяват:

1. функционалност на човека с увреждане - за извършването на дадено действие човекът с увреждане трябва да притежава съответната функционалност на организма, в т.ч. физическа, психическа, интелектуална и сетивна функционалност, която позволява пълноценното му участие в обществения живот;

2. възможности – обкръжаващата среда не възпрепятства човека с увреждане да осъществи функционалността си чрез съответните действия;

3. воля - човекът с увреждане трябва да има желание за извършване на конкретни действия (освен ако недостатъчното желание е израз на болест или функционално нарушение).

Целта на индивидуалната оценка е получаване на детайлна информация за ситуацията относно участието на човека с увреждане в обществото и установяване на индивидуалните потребности от подкрепа.

Методиката е изготвена в съответствие с МКФУЗ и обхваща следните девет области на живота:

1. обучение и прилагане на знанията;

2. общи задачи и изисквания;

3. комуникация;
4. мобилност;
5. самостоятелна грижа;
6. домашен бит;
7. междуличностни взаимодействия и отношения;
8. основни области на ежедневиия живот;
9. граждански и обществен живот.

При изготвяне на индивидуалната оценка на потребностите дейността на специализирания отдел се осъществява при спазване на принципите на Закона за хората с увреждания и с цел постигане на:

1. прозрачност и обективност – включване и активно участие на човека с увреждане в цялостния процес, и по-специално използване на разбираеми и прозрачни инструменти; за целите на проследяване на резултатите е необходимо водене на прегледна документация;
2. междуинституционалност – нуждите на човека с увреждане и мерките за оказване на подкрепа трябва да се определят цялостно, като бъдат предвидени в рамките на едно общо планиране за социално приобщаване в обществото, в съответствие с разпоредбите на Закона за хората с увреждания;
3. интердисциплинарност - в зависимост от конкретния случай могат да бъдат поканени и други специалисти или експерти;
4. ориентация към приемане - определянето на мерките за подкрепа да се постига по взаимно съгласие; това изисква участие на човека с увреждане в процеса чрез гарантиране на яснота и прозрачност и при съобразяване с неговите желания и цели;
5. индивидуален подход - всички стъпки в рамките на процеса при изготвяне на индивидуалната оценка трябва да бъдат персонално адаптирани към потребностите на човека с увреждане;
6. личностна ориентация - за гарантиране принципа на личностна ориентация, трябва да се опознаят животът на човека с увреждане, конкретните житейски обстоятелства, както и неговият опит; всичко това следва да бъде взето предвид при определянето на потребностите и при конкретното планиране на необходимите подкрепящи мерки, както и нарушенията във функционирането и произтичащите от тях ограничения за социално приобщаване;

7. външните фактори - вземане под внимание на факторите на обкръжаващата среда при определяне на потребностите; това се отнася и за предоставянето на конкретни мерки за подкрепа и документиране на релевантните фактори и бариери в тази област;

8. целенасоченост - осигуряване на адекватна подкрепа за човека с увреждане.

Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя по образец (приложение № 1 към Методиката), по ред, определен с Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания, и съдържа три компонента:

1. компонент I - включва информация за човека с увреждане във връзка с обстоятелства от социален, семеен, битов и здравен характер и други, свързани с неговите затруднения и с възможността за социалното му приобщаване, посочена във формуляра за самооценка;

2. компонент II - включва обективни констатации на служителя, водещ случая, относно наличните функционални затруднения и бариери на човека с увреждане при изпълнението на ежедневните и други дейности; компонент II се формира на базата на информацията в компонент I и в приложение № 2 към Методиката;

3. компонент III - включва заключения, свързани с конкретни целенасочени подкрепящи мерки, в съответствие със заявените и установени индивидуални потребности на човека с увреждане. Заключениеята могат да включват финансова подкрепа по реда на Закона за хората с увреждания; необходимост от ползването на социални услуги при условия и по ред, определени със закон; необходимост от предоставяне на определен брой часове за лична помощ при условия и по ред, определени със закон, или необходимост от предоставяне на друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

Информацията в компонент I и компонент II се попълва от социалния работник, водещ случая.

Информацията в компонент III се попълва от специализирания отдел към дирекция „Социално подпомагане“.

Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя на базата на формуляр за попълване от служител, водещ случая (приложение № 2), съдържащ 10 части, както следва:

1. информация за човека с увреждане;

2. констатации на органи на медицинската експертиза;

3. информация за функционалната недостатъчност/здравословното състояние на човека с увреждане;

4. информация за наличните проблеми с функционирането на човека с увреждане;
5. информация за отражението на ограниченията в живота на човека с увреждане;
6. участие в образователния процес или на пазара на труда;
7. обкръжение на човека с увреждане и необходимост от социални услуги/лична помощ;
8. целеви помощи;
9. предоставяне на месечна финансова подкрепа;
10. желание на човека с увреждане и допълнителна информация.

При изготвянето на индивидуалната оценка на потребностите се попълват относимите части от приложение № 2 при съобразяване със заявената потребност на човека с увреждане.

Части 4 и 5 от приложение № 2 се попълват единствено при заявена потребност от предоставяне на механизма лична помощ, като се вземат предвид възрастта на човека с увреждане и обичайните за нея състояния и умения с цел установяване на автономността.

Правата на финансова подкрепа се ползват от лицето с увреждане при заявена от него потребност във формуляра за самооценка и съобразно степента на трайно намалена работоспособност или вида и степента на увреждане, подробно разписани в Закона за хората с увреждания. Правото на предоставяне на лична помощ също се осъществява при заявена потребност във формуляра за самооценка. Определянето на броя часове за предоставяне на лична помощ се основава на четирите степени, посочени в Закона за лична помощ.

Потребността от предоставянето на друг вид подкрепа се установява при наличие на заявена потребност във формуляра за самооценка, на базата на информацията от представените медицински документи или експертно решение на ТЕЛК (НЕЛК) и въз основа на информацията за отражението на ограниченията в живота на човека с увреждане и за наличните проблеми с функционирането. Човекът с увреждане се оценява за необходимостта от следните видове подкрепа: финансиране на дейности за изграждане на достъпна жилищна среда и лична мобилност; насочване към ползване на услуги по заетостта; насочване към конкретен вид рехабилитационни услуги; насочване към подкрепа от образование и професионално обучение; други подкрепящи мерки съобразно конкретния случай. Установената потребност се отразява с конкретно заключение в оценката, въз основа на което се издава направление за необходимостта от ползване на съответната подкрепяща мярка, насочено към отговорния орган или организация.

Формулярът за самооценка е обемист и тъкмо той притеснява хората с увреждания. Въз основа на отговорите на въпросите и показателите в него се определя брой точки и от

техния сбор се изчислява броят часове, които може да се ползват от лице с увреждане по Закона за лична помощ. Предстои да разберем доколко този формуляр ще способства за реалното определяне на потребностите от подкрепа за хората с увреждания.

В Заключителната разпоредба на Методиката има Параграф единствен, който гласи: “След изтичането на 3 месеца от влизането в сила на методиката Министерството на труда и социалната политика съвместно с Агенцията за социално подпомагане извършва последваща оценка на въздействието на методиката и предприема съответни действия.”

С пожелания за успешна седмица,

екипът на НФРИ